

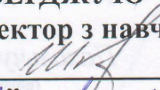
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

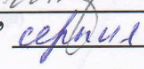
Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“31” 2026 р.

ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

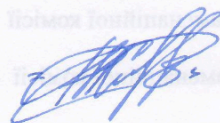
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	G Інженерія, виробництво, будівництво
Спеціальність:	G17 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма:	“Архітектура та містобудування”
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов’язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	II

**Івано-Франківськ
2026**

РОЗРОБНИК:

Доктор філософії,
доцент кафедри архітектури та будівництва

Руслан ЖИРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри архітектури та будівництва
протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.

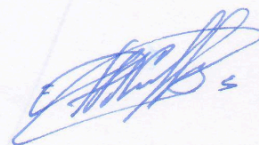
Завідувач кафедри

Руслан ЖИРАК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Руслан ЖИРАК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.

e-mail	ruslan.zhyrak@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра архітектури та будівництва 203 каб.
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/ruslan-zhyrak
Сторінка курсу в СДО	

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Просторовий аналіз міського середовища» спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня сучасного розуміння закономірностей просторової організації, функціонування та трансформації міських територій. У межах курсу розглядаються теоретико-методологічні засади просторового аналізу, методи комплексного архітектурно-містобудівного дослідження територій, особливості планувальної та функціонально-просторової структури міста, морфології міської тканини, системи громадських просторів, транспортно-пішохідних зв'язків та природно-ландшафтних компонентів міського середовища.

Особлива увага приділяється практичним аспектам дослідження міських територій, виявленню особливостей їх планувальної структури та забудови, функціональних взаємозв'язків, просторових бар'єрів і конфліктів, характеристик доступності, громадських просторів, озелених територій та візуально-композиційної організації середовища. Розглядаються методи комплексної просторової діагностики, визначення проблем, обмежень, ресурсів і потенціалу територій, а також формування сценаріїв їх подальшого просторового розвитку.

Дисципліна має практикоорієнтований характер та формує здатність комплексно досліджувати міське середовище, систематизувати й інтерпретувати результати просторового аналізу, визначати проблеми та потенціал розвитку територій і використовувати отримані результати для обґрунтування архітектурно-містобудівних та проєктних рішень.

Мета та завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів теоретичні знання та практичні навички комплексного просторового аналізу міського середовища; навчити досліджувати планувальну, морфологічну, функціональну, транспортно-пішохідну, ландшафтну та композиційну структуру міських територій; визначати просторові взаємозв'язки, проблеми, конфлікти, обмеження та потенціал розвитку територій; застосовувати сучасні методи архітектурно-містобудівного аналізу; здійснювати комплексну просторову діагностику; формувати сценарії просторового розвитку та використовувати результати аналізу для обґрунтування архітектурних і містобудівних рішень.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- теоретичні засади, понятійний апарат і сучасні підходи до просторового аналізу міського середовища;
- основні методи комплексного архітектурно-містобудівного дослідження територій;
- закономірності формування та розвитку планувальної структури міста;
- принципи аналізу морфології міської тканини, типології, характеру, щільності та поверховості забудови;
- принципи функціонально-просторової організації міських територій та взаємозв'язку основних міських функцій;

- принципи організації транспортних і пішохідних зв'язків, просторової доступності та мобільності;
- особливості формування системи громадських просторів, озелених територій і природно-ландшафтного каркасу міста;
- основні принципи візуально-композиційного аналізу міського середовища;
- методи виявлення просторових проблем, конфліктів, обмежень, ресурсів і потенціалу розвитку територій;
- принципи комплексної просторової діагностики та формування сценаріїв розвитку міських територій.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- здійснювати комплексний архітектурно-містобудівний аналіз міської території;
- аналізувати планувальну структуру та визначати основні структурно-планувальні елементи міського середовища;
- досліджувати морфологію міської тканини, характер, типологію, щільність і поверховість забудови;
- здійснювати функціонально-просторовий аналіз та визначати взаємозв'язки і конфлікти між різними видами використання території;
- аналізувати транспортні та пішохідні зв'язки, просторові бар'єри, вузли та доступність основних міських функцій;
- оцінювати структуру та якість громадських просторів, озелених територій і природно-ландшафтних компонентів міського середовища;
- визначати композиційні осі, вузли, домінанти, візуальні зв'язки та інші характеристики просторової організації міського середовища;
- систематизувати результати окремих видів аналізу та здійснювати комплексну просторову діагностику території;
- визначати ключові проблеми, обмеження, конфлікти, ресурси та потенціал просторового розвитку міських територій;
- формувати сценарії та принципи просторового розвитку території;
- використовувати результати просторового аналізу для обґрунтування та аргументованого представлення архітектурно-містобудівних і проєктних рішень.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Архітектура та містобудування”).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та / або	РНО1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері

інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.	архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РНО2. Мати спеціалізовані
ЗК04. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та / або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.
ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	РНО3. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.
ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РНО4. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.
СК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі архітектури та містобудування у широких або мультидисциплінарних контекстах.	РНО6. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.
СКО2. Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	РНО7. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.
СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.	РНО9. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.
СКО5. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти у сфері архітектури та містобудування.	
СК06. Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного	

характеру у сфері архітектури та містобудування. СК07. Здатність до проєктного моделювання і дослідження концептуальних, натурних та комп'ютерних моделей об'єктів архітектури та містобудування. СК08. Здатність розробляти завдання на досліджень та розробки архітектурно-містобудівне проєктування, організовувати процес проєктування з використанням даних щодо натурних обстежень, обмірних робіт, містобудівного розрахунку об'єкту проєктування. СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.	РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики. РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів. РН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні. РН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проєктування об'єктів архітектури та містобудування.
---	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	I		
Семестр	II		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 (в годинах)	- (в годинах)
	семінари, практичні	16 (в годинах)	- (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	- (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Теорія містобудування; методи оптимізації містобудівельних рішень; екологічна експертиза; теорія та практика дизайну архітектурного	Технології та засоби проєктного моделювання; законодавство та архітектурно-проєктна справа; сучасні проблеми архітектури та містобудування;

середовища; новітні підходи в архітектурному проектуванні	виробнича практика; переддипломна практика; кваліфікаційна робота.
---	--

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні засади дослідження міського простору

Тема 1. Просторовий аналіз міського середовища: сучасні концепції та методи дослідження (2 год.).

Поняття міського простору та міського середовища. Просторовий аналіз як міждисциплінарний напрям дослідження міста. Фізичний, соціальний, поведінковий, візуальний та часовий виміри міського простору. Просторові характеристики міського середовища. Кількісні та якісні методи дослідження міського простору. Спостереження, картування активностей, фотофіксація, маршрутне обстеження, порівняльний та графоаналітичний методи. Сучасні людиноцентричні підходи до дослідження міського середовища.

Завдання для самостійної роботи: Порівняння сучасних підходів до дослідження міського простору. Визначення системи критеріїв для оцінювання конкретного фрагмента міського середовища. (2; 3; 5; 13; 15; 17; 19; 21; 22; 31).

Тема 2. Морфологія та просторова конфігурація міського середовища (2 год.).

Міська морфологія як інструмент пізнання просторових властивостей середовища. Простір і забудова як взаємопов'язані складові міської тканини. Морфотипи міського середовища та їх характеристики. Вулиця, площа, двір, пасаж, внутрішньоквартальний та перехідний простір. Просторова конфігурація та взаємозв'язки відкритих міських просторів. Проникність, зв'язність, безперервність та просторові бар'єри. Межі, фронти, входи, переходи та інтерфейси «будівля - міський простір». Вплив морфологічних характеристик на використання, активність та сприйняття міського середовища.

Завдання для самостійної роботи: Дослідження морфотипу конкретного фрагмента міського середовища та взаємозв'язку між просторовою конфігурацією, характером забудови й способом використання відкритих просторів. (3; 5; 11; 13; 17; 18; 19; 21; 22; 26).

Тема 3. Сприйняття, образ та ідентичність міського простору (2 год.).

Людина як суб'єкт сприйняття міського середовища. Візуальне та когнітивне сприйняття міського простору. Орієнтування та читабельність середовища. Просторові орієнтири, вузли, межі, маршрути та характерні території. Міські домінанти, акценти, перспективи, панорами та візуальні коридори. Масштаб і пропорції простору та їх сприйняття людиною.

Ідентичність місця. Просторова пам'ять, культурні коди та локальна ідентичність. Візуальний шум і порушення цілісності міського середовища. Методи когнітивного картування та оцінювання образу міста.

Завдання для самостійної роботи: Формування когнітивної карти обраної міської території. Виявлення просторових орієнтирів, характерних місць, візуальних зв'язків та чинників формування ідентичності середовища. (3; 12; 13; 14; 15; 17; 21; 24; 26; 27).

Змістовий модуль II. Людиноцентричний та прикладний аналіз міського середовища

Тема 4. Просторова поведінка та інтенсивність використання міського середовища (2 год.).

Взаємозв'язок просторової організації та поведінки людини. Необхідні, добровільні та соціальні активності у міському просторі. Методи спостереження за використанням міського середовища. Картування поведінки та активностей. Точки тяжіння та концентрації міської активності. Стаціонарні та транзитні види використання простору. Часові сценарії використання міського середовища: добові, тижневі та сезонні зміни. Конфлікти між різними користувачами та видами активності. Недовикористані та надмірно навантажені простори. Взаємозв'язок фізичних характеристик простору та інтенсивності його використання.

Завдання для самостійної роботи: Проведення спостереження та картування активностей у вибраному міському просторі. Аналіз характеру його використання різними групами користувачів у різні часові періоди. (3; 12; 13; 15; 21; 22; 23; 29; 31).

Тема 5. Доступність, зв'язність та інклюзивність міського середовища (2 год.).

Просторова доступність як характеристика якості міського середовища. Пішохідна зв'язність та проникність міської тканини. Безперервність маршрутів. Просторові та фізичні бар'єри. Пішохідний масштаб міського середовища. Доступність повсякденних функцій і громадських просторів. Концепція міста коротких відстаней та її сучасна інтерпретація. Універсальний дизайн та безбар'єрність. Особливості сприйняття і використання простору маломобільними групами населення. Безпечність маршрутів і просторів. Аналіз комфортності пересування та перебування людини у міському середовищі.

Завдання для самостійної роботи: Аудит доступності та безбар'єрності визначеного міського маршруту або громадського простору. Виявлення просторових бар'єрів і формування рекомендацій щодо підвищення його доступності та зв'язності. (1; 2; 3; 17; 18; 20; 22; 23; 35; 36; 37; 38).

Тема 6. Якість та життєздатність громадських просторів (2 год.).

Громадський простір як середовище міського життя. Типологія та сучасні моделі використання громадських просторів. Поняття якості, життєздатності та привабливості міського простору. Критерії оцінювання: доступність, активність,

комфорт, безпека, різноманітність, інклюзивність, адаптивність та ідентичність. Взаємодія перших поверхів будівель із громадським простором. Активні та пасивні фасади. Мікрокліматичний комфорт, озеленення, затінення та місця перебування. Тактичні та тимчасові трансформації міського простору. Placemaking як підхід до активізації та переосмислення міських просторів. Методи оцінювання ефективності просторових трансформацій.

*Завдання для самостійної роботи: **Комплексне оцінювання якості конкретного громадського простору за системою визначених критеріїв. Виявлення факторів, що стимулюють або обмежують його активне використання. (3; 7; 10; 12; 13; 15; 21; 22; 23; 27; 29; 31; 34; 36).***

Тема 7. Комплексна просторова діагностика та сценарії трансформації міського середовища (2 год.).

Синтез результатів морфологічного, поведінкового, візуального, соціально-просторового та часового аналізу. Просторова діагностика як метод виявлення причинно-наслідкових зв'язків між фізичною організацією та фактичним використанням міського середовища. Виявлення зон просторової активності та пасивності, бар'єрів, конфліктів, дискомфорту та нереалізованого потенціалу. Визначення цінностей і ресурсів місця. Формування проблемно-ресурсної моделі території. Сценарний підхід до трансформації міського середовища. Короткострокові, поетапні та довгострокові просторові інтервенції. Адаптивність і гнучкість міського простору. Оцінювання потенційного впливу запропонованих змін на поведінку користувачів та якість середовища. Перехід від просторової діагностики до обґрунтованої концепції трансформації міського простору.

*Завдання для самостійної роботи: **Формування комплексного просторового профілю обраної території: цінності, проблеми, активності, бар'єри та потенціал. Розроблення альтернативних сценаріїв трансформації міського середовища та обґрунтування пріоритетного сценарію. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).***

Зміст семінарських занять

Тема 1. Методи дослідження та формування просторового профілю міського середовища (2 год.).

Вибір об'єкта та визначення меж дослідження. Формування мети, завдань і системи критеріїв просторового аналізу. Визначення фізичних, соціальних, поведінкових, візуальних та часових характеристик середовища. Методи натурного спостереження, фотофіксації, маршрутного обстеження, картування та графічної інтерпретації результатів. Формування первинного просторового профілю території.

*Самостійна робота: **обрати фрагмент міського середовища та сформуванати програму його дослідження: межі, об'єкти спостереження, критерії оцінювання, методи та очікувані результати. (2; 3; 13; 15; 17; 19; 20; 31).***

Тема 2. Аналіз просторової конфігурації та морфотипу міського

середовища (2 год.).

Дослідження співвідношення забудованих і відкритих просторів. Вулиця, площа, двір, пасаж, внутрішньоквартальні та перехідні простори. Виявлення меж, фронтів, входів, переходів та просторових інтерфейсів. Аналіз проникності, зв'язності та безперервності міського простору. Визначення просторових бар'єрів та ізольованих фрагментів. Взаємодія перших поверхів будівель із прилеглим відкритим простором.

Самостійна робота: розробити схему просторової конфігурації обраної території та визначити її морфотип, характер меж, зв'язків, бар'єрів і взаємодії забудови з відкритим міським простором. (3; 11; 13; 17; 18; 19; 21; 22; 26).

Тема 3. Візуальне сприйняття, образ та ідентичність міського простору (2 год.).

Аналіз сприйняття міського середовища людиною. Визначення маршрутів, вузлів, меж, орієнтирів та характерних фрагментів середовища. Аналіз домінант, акцентів, перспектив, візуальних коридорів і видових точок. Виявлення візуальних конфліктів та інформаційного перевантаження. Когнітивне картування. Дослідження локальної ідентичності, впізнаваності та образу місця.

Самостійна робота: сформувати когнітивно-візуальну карту обраного міського простору з визначенням основних орієнтирів, вузлів, маршрутів, візуальних зв'язків, конфліктів та елементів ідентичності. (3; 13; 14; 15; 21; 24; 26; 27).

Тема 4. Аналіз просторової поведінки та міських активностей (2 год.).

Спостереження за поведінкою користувачів міського простору. Необхідні, добровільні та соціальні активності. Картування активностей. Визначення місць концентрації, транзиту, перебування та соціальної взаємодії. Виявлення активних, пасивних і недовикористаних просторів. Дослідження взаємозв'язку між фізичними характеристиками середовища та поведінкою користувачів.

Самостійна робота: провести натурне спостереження та створити карту активностей користувачів обраного простору; визначити точки тяжіння, транзитні потоки, місця тривалого перебування та недовикористані ділянки. (3; 12; 13; 15; 22; 23; 29; 31).

Тема 5. Часовий аналіз використання міського середовища (2 год.).

Міський простір як динамічна система. Добові, тижневі та сезонні цикли використання території. Зміна інтенсивності та характеру активностей у часі. Денне та вечірнє використання громадських просторів. Постійні, періодичні та тимчасові активності. Подієве використання простору. Виявлення часових дисбалансів, періодів надмірного навантаження та просторової пасивності.

Самостійна робота: сформувати часовий профіль обраного міського простору та порівняти характер його використання у різні періоди; визначити часові дисбаланси й потенціал багатосценарного використання. (3; 12; 13; 15; 22; 23; 29; 31).

Тема 6. Аудит доступності, безбар'єрності та комфортності міського простору (2 год.).

Аналіз пішохідної доступності та безперервності маршрутів. Фізичні та просторові бар'єри. Доступність середовища для різних груп користувачів. Принципи універсального дизайну. Аналіз входів, переходів, перепадів висот, шляхів руху та місць відпочинку. Оцінювання комфортності перебування: масштаб, затінення, озеленення, місця для сидіння, захист від несприятливих погодних умов та інші характеристики.

Самостійна робота: провести аудит доступності, безбар'єрності та комфортності визначеного маршруту або громадського простору; сформувати карту проблемних ділянок і пропозиції щодо їх усунення (1; 3; 13; 17; 22; 23; 27; 35; 36; 37; 38).

Тема 7. Комплексне оцінювання якості та життєздатності громадського простору (2 год.).

Формування системи критеріїв оцінювання якості міського простору. Доступність, активність, комфорт, безпека, різноманітність, інклюзивність, адаптивність та ідентичність. Активність перших поверхів та взаємодія будівель із громадським простором. Можливості різних форм використання. Визначення сильних і слабких характеристик середовища. Порівняльне оцінювання громадських просторів.

Самостійна робота: провести комплексне оцінювання обраного громадського простору за системою критеріїв; сформувати графічний профіль його якості та визначити пріоритетні напрями покращення. (3; 10; 12; 13; 15; 22; 23; 27; 29; 31; 34; 36).

Тема 8. Просторова діагностика та сценарії трансформації міського середовища (2 год.).

Узагальнення результатів попередніх етапів дослідження. Виявлення причинно-наслідкових зв'язків між характеристиками простору та його фактичним використанням. Систематизація цінностей, проблем, бар'єрів, конфліктів і нереалізованого потенціалу. Формування проблемно-ресурсної моделі території. Визначення пріоритетів просторової трансформації. Формування альтернативних сценаріїв: мінімальне втручання, тактична трансформація, поетапне перетворення та комплексне оновлення. Оцінювання очікуваного впливу запропонованих змін на якість та характер використання міського середовища.

Самостійна робота: сформувати комплексну просторову діагностику досліджуваної території та запропонувати 2–3 альтернативні сценарії її трансформації з аргументованим вибором пріоритетного варіанта. (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Просторовий аналіз міського середовища»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	
Підготовка до поточного контролю	10	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	

ПОЛІТИКА КУРСУ

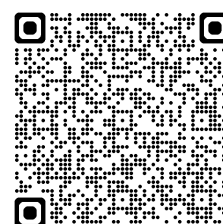
Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу» здобувач допускається до семестрового контролю з навчальної дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні та семінарські заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності, види її порушень і порядок притягнення до академічної відповідальності визначено Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності в Університеті Короля Данила. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Використання систем штучного інтелекту під час виконання навчальних завдань допускається відповідно до “Політики використання штучного інтелекту в Університеті Короля Данила”. Здобувач зобов’язаний критично перевіряти створений ШІ зміст, нести відповідальність за подану роботу та зазначати факт і спосіб використання таких систем. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях: для роботи з нормативно-правовими актами та нормативними документами; пошуку, перегляду й аналізу містобудівної документації; роботи з цифровими картами, геопросторовими даними та картографічними сервісами; збору й уточнення просторових, статистичних та інших вихідних даних; фотофіксації та аналізу міського середовища; використання цифрових інструментів для виконання просторового, функціонального та містобудівного аналізу територій. На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [ПОСИЛАННЯМ](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

При вивченні дисципліни «Просторовий аналіз міського середовища» застосовується комплекс методів навчання, спрямованих на формування здатності досліджувати просторові характеристики міського середовища, особливості його сприйняття та використання, виявляти просторові взаємозв'язки, бар'єри, конфлікти, осередки активності та потенціал трансформації. Навчання поєднує теоретичне опрацювання матеріалу з натурними спостереженнями, фотофіксацією, маршрутними обстеженнями, картуванням міських активностей, аналізом просторової поведінки користувачів, візуально-композиційним і часовим аналізом, аудитом доступності, безбар'єрності та комфортності міського простору. Застосовуються методи аналізу реальних міських ситуацій і професійних кейсів, порівняльного оцінювання громадських просторів, графічної інтерпретації результатів дослідження, комплексної просторової діагностики та сценарного моделювання. Практична складова передбачає виконання послідовних аналітичних завдань на прикладі реальних фрагментів міського середовища з формуванням аргументованих пропозицій щодо підвищення їх якості, доступності, життєздатності та адаптивності.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
РН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння, узагальнення та виокремлення основного під час опрацювання сучасних концепцій і підходів до дослідження міського середовища. Проблемно-пошукові та дослідницькі методи: аналіз сучасних теорій просторової організації, сприйняття та використання міського простору, встановлення взаємозв'язків між його фізичними характеристиками, поведінкою користувачів та міськими активностями. Інтерактивні методи: кейс-метод, дискусія-диспут. Цифрові методи: використання систем ШІ як допоміжного інструменту для пошуку,	Оцінювання засвоєння сучасних концепцій і методів просторового аналізу міського середовища; оцінювання аналітичного опрацювання та порівняння наукових і професійних джерел; оцінювання здатності встановлювати взаємозв'язки між просторовими характеристиками середовища, його сприйняттям та використанням; оцінювання критичності опрацювання інформації, у тому числі отриманої із застосуванням систем ШІ; усне опитування; поточне оцінювання; екзамен.

	систематизації та порівняння наукової і професійної інформації з обов'язковою критичною перевіркою отриманих результатів за достовірними джерелами.	
PH02. Мати спеціалізовані вміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та / або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.	Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: спостереження, ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та конкретизація результатів дослідження міського середовища. Проблемно-пошукові та дослідницькі методи: виявлення просторових проблем, бар'єрів, конфліктів і нереалізованого потенціалу середовища, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між його просторовою організацією та фактичним використанням. Практичні методи: натурне спостереження, маршрутне обстеження, картування міських активностей і поведінки користувачів. Інтерактивні методи: кейс-метод, мозковий штурм, банк ідей. Цифрові методи: використання систем ІІІ для систематизації результатів дослідження, формування дослідницьких гіпотез та пошуку альтернативних способів розв'язання виявлених просторових проблем із подальшою критичною оцінкою результатів.	Оцінювання засвоєння сучасних концепцій і методів просторового аналізу міського середовища; оцінювання аналітичного опрацювання та порівняння наукових і професійних джерел; оцінювання здатності встановлювати взаємозв'язки між просторовими характеристиками середовища, його сприйняттям та використанням; оцінювання критичності опрацювання інформації, у тому числі отриманої із застосуванням систем ІІІ; усне опитування; поточне оцінювання; екзамен.
PH03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.	Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: спостереження, ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння, конкретизація та узагальнення просторових	Оцінювання результатів натурального обстеження міського середовища; оцінювання повноти фотофіксації та маршрутних спостережень; оцінювання аналізу просторової

	характеристик досліджуваної території. Дослідницькі та практичні методи: натурне обстеження, фотофіксація, маршрутне дослідження, аналіз просторової конфігурації, картування поведінки та активностей користувачів, аналіз візуального сприйняття, часової динаміки використання, доступності та безбар'єрності міського середовища. Проблемно-пошукові методи: виявлення просторових бар'єрів, конфліктів, зон активності й пасивності та потенціалу трансформації досліджуваного простору. Цифрові методи: використання систем ІІІ для структурування та систематизації результатів натурального дослідження, формування критеріїв оцінювання та узагальнення виявлених проблем і просторових характеристик із обов'язковою перевіркою результатів за фактичними даними.	конфігурації, поведінки й активностей користувачів, візуального сприйняття, доступності та часової динаміки використання простору; оцінювання правильності визначення просторових проблем, бар'єрів і потенціалу території; оцінювання якості аналітичних схем та графічного представлення результатів; практичний контроль; усний захист; екзамен.
РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння та узагальнення взаємозв'язків між архітектурно-просторовими рішеннями та якістю міського середовища. Проблемно-пошукові та практичні методи: аналіз взаємодії забудови й відкритого міського простору, характеру просторових меж, активності перших поверхів, масштабу та умов використання середовища; визначення потенціалу адаптації та трансформації існуючих міських просторів. Творчі та інтерактивні методи:	Оцінювання аналізу взаємодії архітектурних об'єктів і прилеглого міського простору; оцінювання правильності визначення проблем та потенціалу адаптації середовища; оцінювання запропонованих альтернативних способів просторової трансформації; оцінювання обґрунтованості рішень щодо підвищення комфортності, функціональної гнучкості та якості середовища; оцінювання вирішення

	кейс-метод, мозковий штурм, банк ідей, формування альтернативних способів просторового втручання.	професійного кейсу; усний захист прийнятих рішень; поточне оцінювання; екзамен.
РН06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: ілюстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння, конкретизація та узагальнення візуально-просторових характеристик міського середовища. Дослідницькі та практичні методи: візуально-просторовий аналіз, фотофіксація, когнітивне картування, дослідження масштабу, просторових меж, візуальних зв'язків, орієнтирів, вузлів та ідентичності місця. Проблемно-пошукові та творчі методи: виявлення візуально-просторових конфліктів і визначення напрямів гармонізації архітектурних об'єктів, предметного наповнення та громадського простору. Цифрові методи: використання генеративного ШІ як допоміжного інструменту для пошуку референтних рішень та концептуальної візуалізації альтернативних варіантів трансформації середовища з їх подальшою професійною оцінкою.	Оцінювання результатів візуально-просторового аналізу міського середовища; оцінювання когнітивних та аналітичних схем; оцінювання правильності визначення візуальних зв'язків, орієнтирів, просторових меж, конфліктів та чинників ідентичності; оцінювання обґрунтованості запропонованих напрямів гармонізації середовища; оцінювання якості концептуальних візуалізацій, у тому числі створених із використанням генеративного ШІ; усний захист; екзамен.
РН07. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні та практичні методи: аналіз, синтез, систематизація та графічна інтерпретація результатів просторового дослідження; створення	Оцінювання якості цифрового та графічного представлення результатів просторового дослідження; оцінювання аналітичних схем, карт активностей, когнітивних карт,

наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.	аналітичних схем, карт активностей, когнітивних карт, часових профілів та інших наочних матеріалів. Проблемно-пошукові та творчі методи: формування просторових моделей і альтернативних сценаріїв трансформації міського середовища. Цифрові методи: використання цифрових засобів та систем ШІ для структурування й аналізу інформації, створення аналітичних і графічних матеріалів, варіантного моделювання та концептуальної візуалізації можливих просторових трансформацій із критичною перевіркою та професійним редагуванням отриманих результатів.	часових профілів та інших наочних матеріалів; оцінювання доцільності вибору цифрових інструментів; оцінювання якості сформованих моделей і альтернативних сценаріїв просторової трансформації; оцінювання коректності, критичності та професійної інтерпретації результатів, отриманих із застосуванням систем ШІ; презентація та усний захист; екзамен.
РН09. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння та узагальнення сучасних інноваційних підходів до підвищення якості міського середовища. Дослідницькі та проблемно-пошукові методи: аналіз просторових чинників комфортності, озеленення, затінення, характеру поверхонь, адаптивності та багатофункціональності міського простору; визначення можливостей застосування сучасних рішень для підвищення його комфортності та ефективності використання. Інтерактивні методи: кейс-метод, мозковий штурм. Цифрові методи: використання систем ШІ для пошуку, систематизації та порівняння сучасних інноваційних рішень і міжнародних практик із	Оцінювання аналізу сучасних та інноваційних підходів до формування міського середовища; оцінювання визначених чинників просторової та мікрокліматичної комфортності; оцінювання правильності порівняння альтернативних рішень; оцінювання обґрунтованості їх застосування у конкретному міському просторі; оцінювання достовірності та критичності використання інформації, отриманої із застосуванням систем ШІ; оцінювання вирішення професійного кейсу; усний захист; екзамен.

	перевіркою технічної та фактологічної інформації за достовірними джерелами.	
РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: ілюстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та виокремлення основного під час комплексної просторової діагностики. Проблемно-пошукові та дослідницькі методи: виявлення і пріоритезація просторових проблем, конфліктів, бар'єрів, ресурсів і потенціалу міського середовища; встановлення причинно-наслідкових зв'язків та формування критеріїв прийняття рішень. Творчі та евристичні методи: розроблення і порівняння альтернативних сценаріїв трансформації простору, оцінювання їх переваг, обмежень, можливих наслідків і ризиків. Інтерактивні методи: кейс-метод, дискусія-диспут, мозковий штурм, банк ідей. Цифрові методи: використання систем ІІІ для структурування просторових проблем, генерування та попереднього порівняння альтернативних сценаріїв із подальшим критичним відбором та обґрунтуванням рішення здобувачем.	Оцінювання комплексної просторової діагностики міського середовища; оцінювання правильності визначення та пріоритезації проблем, бар'єрів, ресурсів і потенціалу; оцінювання розроблених альтернативних сценаріїв трансформації простору; оцінювання їх порівняння за визначеними критеріями, обмеженнями, можливими наслідками та ризиками; оцінювання аргументованості вибору пріоритетного сценарію; оцінювання критичності використання альтернатив, сформованих із застосуванням ІІІ; усний захист прийнятого рішення; екзамен.
РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурномістобудівних	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз,	Оцінювання правильності застосування законодавчих і нормативних вимог під час дослідження міського середовища;

проєктів.	порівняння, конкретизація та виокремлення основного під час роботи з нормативними вимогами щодо міського середовища. Проблемно-пошукові та практичні методи: аналіз і застосування вимог щодо доступності, безбар'єрності, безпеки, благоустрою та організації громадських просторів; проведення натурного аудиту відповідності фактичних характеристик простору нормативним вимогам. Інтерактивні методи: кейс-метод, бесіда-діалог. Цифрові методи: використання систем ШІ як допоміжного інструменту для пошуку та структурування нормативної інформації з обов'язковою перевіркою нормативних положень і числових параметрів за чинними офіційними джерелами.	оцінювання результатів аудиту доступності, безбар'єрності та безпеки простору; оцінювання правильності визначення нормативних невідповідностей; оцінювання обґрунтованості рекомендацій щодо їх усунення; оцінювання актуальності та достовірності використаних нормативних джерел; оцінювання правильності перевірки нормативної інформації, отриманої із застосуванням систем ШІ, за офіційними джерелами; усний контроль; поточне оцінювання; екзамен.
РН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні.	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж. Наочні методи: ілюстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, синтез, порівняння та конкретизація характеристик міського середовища. Дослідницькі та практичні методи: натурне обстеження, аналіз безпечності, комфортності, доступності, озеленення, затінення та інших характеристик громадських просторів. Проблемно-пошукові методи: виявлення просторових чинників дискомфорту та небезпеки, встановлення їх причин і визначення можливих способів усунення. Інтерактивні методи: кейс-метод, дискусія-диспут.	Оцінювання комплексного аналізу безпечності, комфортності, доступності та інших характеристик міського середовища; оцінювання правильності визначення проблемних ділянок і просторових чинників дискомфорту; оцінювання встановлених причинно-наслідкових зв'язків; оцінювання обґрунтованості критеріїв оцінювання середовища; оцінювання запропонованих рекомендацій щодо підвищення його якості; оцінювання вирішення професійного кейсу; усний захист

		результатів; поточне оцінювання; екзамен.
PH15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проєктування об'єктів архітектури та містобудування.	Словесні методи: лекція, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи. Аналітичні методи: аналіз, порівняння, узагальнення та виокремлення основного під час дослідження вітчизняного і міжнародного досвіду формування та трансформації міського середовища. Дослідницькі методи: опрацювання сучасних реалізованих кейсів громадських просторів, порівняння їх просторової організації, характеру використання, доступності, комфортності, адаптивності та ідентичності. Проблемно-пошукові методи: визначення переваг, недоліків та можливостей адаптації успішних практик до українського міського контексту. Цифрові методи: використання систем ШІ для пошуку, систематизації та первинного порівняння вітчизняних і міжнародних кейсів з обов'язковою перевіркою фактологічної інформації та першоджерел.	Оцінювання порівняльного аналізу вітчизняного та міжнародного досвіду; оцінювання актуальності, репрезентативності та достовірності обраних професійних кейсів; оцінювання правильності визначення їх просторових характеристик, переваг і недоліків; оцінювання обґрунтованості висновків щодо можливості адаптації проаналізованого досвіду до українського міського контексту; оцінювання достовірності інформації, знайденої із застосуванням систем ШІ; презентація та усний захист; екзамен.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Просторовий аналіз міського середовища» необхідно:

1. проектор або інший мультимедійний екран для демонстрації презентацій, аналітичних схем, фото- та відеоматеріалів, прикладів просторової організації міського середовища, громадських просторів, вітчизняних і міжнародних професійних кейсів;
2. комп'ютери, ноутбуки, планшети або інші пристрої з доступом до мережі Інтернет для пошуку та опрацювання наукової, нормативної й професійної інформації, аналізу вітчизняного та міжнародного досвіду, систематизації результатів досліджень і підготовки аналітичних матеріалів;
3. цифрові засоби фото- та відеофіксації (смартфони, фотоапарати, планшети) для проведення натурних обстежень, маршрутних спостережень,

фіксації просторових характеристик, міських активностей, поведінки користувачів, візуальних зв'язків, бар'єрів та особливостей використання міського середовища;

4. доступ до інформаційного сервісу «БУДСТАНДАРТ Online» та офіційних електронних ресурсів для роботи з актуальними державними будівельними нормами, стандартами та іншими нормативними документами щодо доступності, безбар'єрності, безпеки, благоустрою та організації міського середовища;

5. доступ до відкритих цифрових картографічних, інформаційних та професійних ресурсів для ідентифікації досліджуваних територій, вивчення їх просторового контексту, пошуку вихідної інформації, порівняння міських просторів та опрацювання вітчизняних і міжнародних практик їх формування і трансформації;

6. доступ до генеративних моделей ШІ (платформи для роботи з текстовою та візуальною інформацією, зокрема ChatGPT, Gemini та ін.) як допоміжного інструменту для пошуку і систематизації інформації, структурування результатів просторового дослідження, формування та порівняння дослідницьких гіпотез і альтернативних сценаріїв, пошуку референтних рішень та створення концептуальних візуалізацій. Використання ШІ передбачає обов'язкову критичну оцінку отриманих результатів, перевірку фактологічної інформації за достовірними джерелами, а нормативних положень — за чинними офіційними документами;

7. матеріали та засоби для проведення натурних досліджень міського середовища: плани або схеми досліджуваних територій, бланки спостережень, чек-листи, анкети, засоби фотофіксації та графічного документування для картування активностей, маршрутного обстеження, аналізу поведінки користувачів, доступності, безбар'єрності, комфортності та часових сценаріїв використання простору;

8. навчальна, наукова, нормативна та професійна література з архітектури, містобудування, урбаністики, просторового аналізу, морфології міського середовища, дослідження громадських просторів, просторової поведінки, міської ідентичності, доступності, безбар'єрності та сучасних підходів до трансформації міського середовища.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<i>Вид</i>	<i>Зміст</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60

Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти під час семінарських занять здійснюється за п'ятибальною шкалою з урахуванням рівня засвоєння теоретичного матеріалу, активності під час обговорень, правильності застосування методів просторового аналізу, якості виконання аудиторних і самостійних завдань, повноти аналітичних та графічних матеріалів, обґрунтованості висновків, презентації та захисту результатів дослідження. Самостійна робота оцінюється як складова відповідного семінарського заняття без окремого нарахування балів.

Критерії оцінювання (аудиторні заняття та самостійна робота)

«незадовільно»	Здобувач володіє навчальним матеріалом фрагментарно, має недостатнє розуміння теоретичних і методичних засад просторового аналізу міського середовища. Не розрізняє або допускає суттєві помилки у визначенні фізичних, соціальних, поведінкових, візуальних і часових характеристик міського простору. Не здатний самостійно визначати межі та об'єкти дослідження, формулювати його мету, завдання й критерії оцінювання, правильно застосовувати методи натурного спостереження, фотофіксації, маршрутного обстеження та картування. Допускає суттєві помилки під час аналізу просторової конфігурації, морфотипів забудови, міських активностей, доступності, безбар'єрності та комфортності середовища. Не виявляє або неправильно інтерпретує просторові бар'єри, конфлікти й проблеми використання території.
-----------------------	--

	Аналітичні, картографічні та графічні матеріали відсутні або виконані з істотними недоліками. Самостійні завдання виконані неповністю або не відповідають поставленим вимогам. Не здатний сформулювати обґрунтовані висновки, запропонувати доцільні напрями трансформації міського середовища, аргументовано представити та захистити результати виконаної роботи.
«задовільно»	здобувач володіє основним теоретичним матеріалом дисципліни, розуміє базові поняття та методи просторового аналізу міського середовища. За допомогою викладача визначає межі досліджуваної території, основні просторові характеристики, об'єкти спостереження та критерії оцінювання. Здатний виконувати типові завдання з натурного спостереження, фотофіксації, маршрутного обстеження, картування міських активностей і графічного представлення результатів, проте допускає неточності у виборі та застосуванні методів. Загалом визначає особливості просторової конфігурації, функціонального використання, доступності та комфортності міського середовища, однак аналіз є недостатньо повним і системним. Виявляє окремі просторові проблеми, бар'єри та конфлікти, але не завжди встановлює їх причини та взаємозв'язки. Самостійні завдання виконує переважно правильно, проте аналітичні й графічні матеріали містять окремі недоліки, висновки мають переважно описовий характер. Бере участь в обговоренні результатів, пропонує базові напрями покращення міського середовища, однак потребує допомоги викладача під час їх обґрунтування та захисту.
«добре»	здобувач вільно володіє основним теоретичним і практичним матеріалом дисципліни, правильно застосовує методи просторового аналізу для дослідження реальних фрагментів міського середовища. Самостійно визначає межі, мету, завдання та критерії дослідження, проводить натурні спостереження, фотофіксацію, маршрутні обстеження, картування активностей і просторових характеристик території. Обґрунтовано аналізує морфологічну структуру, просторову зв'язність і проникність, особливості використання міських просторів, поведінку користувачів, візуально-композиційні характеристики, доступність, безбар'єрність і комфортність середовища. Правильно виявляє просторові бар'єри, конфлікти, осередки активності та потенціал трансформації території, встановлює основні причинно-наслідкові зв'язки. Самостійні роботи виконує

	повно, використовує достовірні вихідні дані, якісно оформлює аналітичні, картографічні та графічні матеріали, формулює обґрунтовані висновки. Здатний запропонувати та порівняти альтернативні сценарії покращення міського середовища, аргументувати доцільність обраних підходів. Активно бере участь у фахових обговореннях, логічно презентує та захищає результати дослідження, допускаючи лише окремі несуттєві неточності, які здатний самостійно виправити.
«відмінно»	Здобувач демонструє системні, глибокі та ґрунтовні знання теоретичних і методологічних засад просторового аналізу міського середовища, вільно володіє сучасними методами комплексного дослідження міського простору. Самостійно й обґрунтовано формує програму дослідження, визначає систему критеріїв і показників, комплексно застосовує методи натурного спостереження, фотофіксації, маршрутного обстеження, картування, графоаналітичного, поведінкового, візуально-композиційного та часового аналізу. Всебічно досліджує морфологічні, функціональні, соціальні та просторові характеристики території, встановлює взаємозв'язки між фізичною організацією простору, поведінкою користувачів, характером міських активностей, доступністю та якістю середовища. Критично оцінює результати дослідження, виявляє приховані просторові проблеми, бар'єри, конфлікти та нереалізований потенціал території, формує цілісний просторовий профіль і комплексну діагностику міського середовища. Самостійні роботи виконує повно та якісно, критично опрацьовує достовірні наукові, картографічні, нормативні й інформаційні джерела, забезпечує точність, наочність і професійний рівень аналітичних та графічних матеріалів, перевіряє результати використання цифрових інструментів і систем ШІ. Самостійно розробляє та аргументовано порівнює альтернативні сценарії просторової трансформації, обґрунтовує пріоритетні напрями підвищення якості, доступності, комфортності та адаптивності міського середовища. Демонструє високу активність під час семінарських занять, професійно презентує результати, логічно й переконливо аргументує висновки, надає вичерпні відповіді на запитання та здатний застосовувати набуті знання для розв'язання нестандартних професійних завдань.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34

балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Просторовий аналіз міського середовища» проводиться у формі екзамену шляхом комп'ютерного тестування відповідно до «Положення про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» ЗВО «Університет Короля Данила». Метою підсумкового контролю є перевірка рівня засвоєння здобувачами теоретичних знань, розуміння методологічних засад просторового аналізу міського середовища та здатності застосовувати набуті знання для дослідження, оцінювання й обґрунтування напрямів трансформації міських просторів. Тестові завдання охоплюють основні змістові модулі дисципліни та спрямовані на перевірку досягнення програмних результатів навчання.

Підсумковий контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування, що включає завдання трьох рівнів складності: базового, середнього та високого, спрямовані на перевірку рівня засвоєння теоретичних знань, розуміння навчального матеріалу та здатності застосовувати набуті знання у практичній діяльності. Оцінювання здійснюється з урахуванням рівня складності завдань і кількості правильних відповідей; максимальна кількість балів — 40, мінімальна для успішного складання екзамену — 25 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-

Не зараховано	0 – 59	-
---------------	--------	---

Здобувачі, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Неформальна освіта

Представлення сертифікату про проходження курсу передбачає отримання оцінки “відмінно” за тему, що відповідає змісту курсу

Назва курсу	Теми які релевантні змісту курсу	Посилання на курс
Урбаністика: сучасне місто	лекції 1, 3–6; семінарські 1, 3–5, 7	посилання
Візія майбутнього: відбудова громад на прикладі Маріуполя	лекції 3, 6–7; семінарські 3, 7–8	посилання
Відбудова громади: розуміння процесів відновлення та реконструкції	лекції 1, 7; семінарські 1, 7–8	посилання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Альбом безбар'єрних рішень : посібник для проектувальників. Київ, 2023. Електронне видання. URL: https://minio.kyivcity.gov.ua/kyivcity/sites/15/bezbarnist/bigcityalbumwarchapt1-4-1compressed-1.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування : навч. посіб. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. 155 с. Електронне видання. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/02/posibnyk_prostorove-ta-landshafne-planuvannya_bortnyk-lavruk-ta-in.2022.pdf (дата звернення: 25.08.2026).
3. Гел Й. Міста для людей / пер. з англ. О. Любарської. Перевид. Київ : Кенекшенс, 2020. 278 с. ISBN 978-966-97907-4-3.
4. Довідник з відбудови міст. К. : Урбанина, 2023. 400 с. URL: <https://www.urbanyna.com/dovidnyk-z-vidbudovy-mist> (дата звернення: 25.08.2026).
5. Жирак Р. М. Екологічний підхід до просторової організації населених пунктів рекреаційного профілю Карпат. *Комунальне господарство міст*. 2024. Т. 6, № 187. С. 81–87. URL: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/issue/view/157> (дата звернення: 25.08.2026).
6. Жирак Р. М. Імплементация вимог екологічної експертизи у процес просторової організації населених пунктів. *Науковий вісник будівництва*. 2026. Т. 114, № 1. С. 77–85. DOI: 10.33042/2311-7257.2026.114.1.9. URL: <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/uk/article/view/2001> (дата звернення: 25.08.2026).
7. Жирак Р. М., Огоньок Ю. В., Шевчук М. О. Методи оптимізації містобудівних систем у контексті сталого розвитку та вимог чинного законодавства. *Просторовий розвиток*. 2026. Вип. 17. С. 56–75. URL: <https://spd.knuba.edu.ua/article/view/367744> (дата звернення: 25.08.2026).
8. Жирак Р. М. Передумови дослідження феномену життєстійкості в просторовій організації малих міських поселень рекреаційного профілю Івано-Франківської області. *Věda a perspektivy*. 2023. № 8 (27). С. 380–393. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/issue/view/169> (дата звернення: 25.08.2026).
9. Жирак Р. М. Урахування вимог екологічної експертизи у просторовій організації населених пунктів: нормативно-правовий аспект. *Věda a perspektivy*. 2026. № 3 (58). С. 256–269. DOI: 10.52058/2695-1592-2026-3(58)-256-269. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/39228/39240> (дата звернення: 25.08.2026).
10. Жирак Р. М. Феномен життєстійкості як складова розвитку урбоєкосистем. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 64. С. 179–194. URL:

- <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/267479> (дата звернення: 25.08.2026).
11. Жирак Р. М. Особливості просторової структури гірських поселень рекреаційного профілю Українських Карпат: урбоекологічний аспект. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. Вип. 78. С. 224-235. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=MTP_2021_78_21 (дата звернення: 25.08.2026).
 12. Кисельов В., Кисельова Г. Громадські простори як інструмент реконструкції міського середовища. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. № 78. С. 266–275. DOI: 10.32347/2076-815x.2021.78.266-275. URL: <https://mtp.knuba.edu.ua/article/view/250505/248123> (дата звернення: 25.08.2026).
 13. Кононенко О., Гнатюк О. Методи урбаністичних досліджень: навчальний посібник. Київ: Видавець Кравченко Я. О., 2024. 145 с. Електронне видання. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/05/metody-urbanistychnyh-doslid-zhen-kononenko-gnatyuk.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
 14. Косьмій М.М., Жирак Р.М. Вплив нематеріальних чинників на формування екологічно збалансованого міського середовища на прикладі м. Івано-Франківська. *Просторовий розвиток*. 2025. Вип. 15. с. 165-181. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/29/2025/SD2515.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).
 15. Криворучко О. Методи та засоби дослідження громадських просторів. *Містобудування та територіальне планування*. 2024. № 85. С. 277–285. DOI: 10.32347/2076-815x.2024.85.277-285. <https://mtp.knuba.edu.ua/article/view/304130/296128> (дата звернення: 25.08.2026).
 16. Маруняк Є., Лісовський С., Голубцов О., Фаріон Ю., Чехній В., Резникова К., Криштоп Т. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: практичний посібник / за заг. кер. С. Кубаха. Київ, 2022. 106 с. URL: https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/SEA_2022.pdf (дата звернення: 25.08.2026).
 17. Петришин Г. П., Посацький Б. С., Ідак Ю. В. (ред.). Містобудівне проєктування. Частина 1. Місто як об'єкт проєктування : підручник / С. В. Ганець, А. В. Гоблик, Ю. В. Ідак та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 312 с. ISBN 978-966-941-644-5.
 18. Петришин Г. П., Посацький Б. С., Ідак Ю. В. (ред.). Містобудівне проєктування. Частина 2. Проєктування структурних елементів міста : підручник / В. Є. Гончарук та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 316 с. ISBN 978-966-941-720-6.
 19. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 368 с. ISBN 978-617-607-085-6.
 20. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів

- містобудування та архітектури ОТГ /Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. CANactions School, U-LEAD. <https://lp.it4u.ua/ulead> (дата звернення: 25.08.2026)
- 21.Праслова В. О. Художнє проєктування архітектурного та міського середовища : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Історія становлення та сучасні тенденції, теоретичні та методологічні основи художнього проєктування. Київ : КНУБА, 2024. Електронне видання. <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e803ebf4-e813-45dd-ac95-f27dc74a0108/content> (дата звернення: 25.08.2026).
- 22.Сім Д. М'яке місто. Щільність забудови для щоденного життя / пер. з англ. Я. Осетрової, С. Гадзицької, О. Колодюка, Я. Савки. Київ : ArtHuss, 2023. 256 с. ISBN 978-617-8025-37-3.
- 23.Сучасні громадські простори : практичний посібник. Програма DOBRE, 2023. Електронне видання. URL: https://decentralization.gov.ua/news/17425?page=190&utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
- 24.Франків Р. Б. Сучасна архітектура: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. 296 с. ISBN 978-966-941-874-6.

Допоміжна література

- 25.Доступ до публічної інформації. Відкриті дані. Відкриті громадські простори : методичні рекомендації у сфері відкритого урядування. Київ : Асоціація міст України, 2023. Електронне видання. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/vidkryte_vryaduvannya_2023_v2.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
- 26.Ідак Ю. В. Місто в деталях крізь призму часу. Частина І. Становлення містобудівних традицій : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 212 с. ISBN 978-966-941-964-4.
- 27.Сьомка С.В. Основи дизайну архітектурного середовища: Підручник для ВНЗ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 480 с.
- 28.Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. 438 с.
- 29.Флорида Р. Криза урбанізму: чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида // перекл. з англ. І. Бондаренко. Київ: Наш формат. 2019. 315 с.
- 30.Biswas W. K. (ed.). Environmental Impact Assessment of Buildings. Basel: MDPI, 2020. 168 p. ISBN 978-3-03928-243-2. eISBN 978-3-03928-244-9. DOI: 10.3390/books978-3-03928-244-9. URL: <https://www.mdpi.com/books/reprint/2004> (дата звернення: 25.08.2026).
- 31.Gehl. Knowledge Hub. Електронна база досліджень, методичних матеріалів і професійних кейсів щодо міського середовища та громадського життя. URL: https://www.gehlpeople.com/knowledge-hub/?utm_source (дата звернення: 25.08.2026)

Електронні ресурси

32. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
33. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
34. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
35. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій». Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3874277768581612585?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
36. ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій території», зі змінами № 1–3. Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3021997270661859166?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
37. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», з актуальними змінами. Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3875031219359974668?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
38. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р, у чинній редакції. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
39. Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ) : офіційний електронний ресурс. URL: <https://e-construction.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2026).
40. БУДСТАНДАРТ Online : інформаційний ресурс нормативних документів України у сфері будівництва та проєктування. URL: <https://online.budstandart.com/ua/> (дата звернення: 25.08.2026).